

άνοστολόγος επίθ. άμάρτ. άνοστόλος Κύπρ.
'Εκ τοῦ επίθ. άνοστος καί τοῦ ρ. λέγω.
'Ο λέγων άηδεῖς λόγους. Συνών. μωρολόγος.

άνοστοπλάσμα τό, ιδ. άνοστο - 1β.

άνοστοπλασμένος επίθ. ιδ. άνοστο - 2.

άνοστοπλάστος επίθ. ιδ. άνοστο - 2.

άνοστοπράμα τό, ιδ. άνοστο - 1β.

άνοστος επίθ. κοιν. καί Πόντ. ('Αμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οίν. 'Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ά.) άνουστους βόρ. ιδιόμ. άνουστε Τσακων.

Τό άρχ. επίθ. άνοστος.

1) 'Ο έχων άηδη γεῦσιν κοιν. καί Πόντ. ('Αμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οίν. 'Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ά.) Τσακων.: 'Ανοστο κρέας - φαεῖ - ψάρι κττ. 'Ανοστη σούππα. 'Ανοστα άχλάδια-μήλα κττ. κοιν. 'Ανοστον καί άβρωτον φαεῖν Χαλδ. 'Ανοστον χορτάριν έν' τό φαεῖν (τό φαγεῖ εἶναι άνοστο ως τό χορτάρι) αὐτόθ. Τό κρασῖν άνοστον εἶον Κοτύωρ. Συνών. άνούσιος 1, αντίθ. νόστιμος. 'Η σημ. καί μεταγν. Πβ. Θεοφρ. Φυτ. αἰτ. 4,13,2 «περὶ δὲ τοῦ ἰσχυρότερα καί εὐχλύότερα καί νοστιμώτερα ἢ άνοστότερα καί πρὸς τὴν σίτησιν βελτίω ἢ χείρω, τὰ μὲν τοῖς τόποις διαφέρει». β) Μεταφ. ὁ στερούμενος χάριτος, άκομψος, άχαρις, ἐπὶ ανθρώπων, λόγων, τρόπων κττ. κοιν. καί Πόντ. ('Αμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οίν. 'Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ά.) Τσακων.: 'Ανοστος άνθρωπος. 'Ανοστη γυναῖκα. 'Ανοστο χωρατό - πρᾶμα. 'Ανοστα καμώματα - λόγια - φερσίματα. 'Ανοστη φωνή. 'Ανοστο ψάλισμο. 'Ανοστος ποῦ 'σαι σήμερα! κοιν. Δὲν τοῦ κάνου αὐτό, μδρχιτι άνουστον Στερελλ. (Αἰτωλ.) 'Ανοστον κορίτζιν Κερασ. 'Ατός πολλά άνοστος έν' αὐτόθ. Τό γέλως αἰ' πα άνοστον έν' Σάντ. Χαλδ. || Φρ. 'Ανοστος κι άκατάντιαχτος (άτημέλητος καί άφιλόκαλος) Οίν. 'Η σημ. καί έν 'Ερωτοκρ. Α 1770 (έκδ. ΣΞανθουδ.) «άνοστος καταστένεται ὁ πόθος σά γεράση». Συνών. ιδ. έν λ. άνάλατος Α 1β καί άνοστοκαμωμένος, αντίθ. νόστιμος. 2) Οὐδ. πληθ. άνοστα οὐσ., άηδεῖς λόγοι ἢ τρόποι Κρήτ.: 'Αφησε τ' άνοστα, καημένε! 'Αμάνι, πῶς δὲ μ' άρέσου δ' άνοστα!

***άνοστιστόλης** επίθ. άνοστόλης Πελοπν. ('Αρεόπ. Λακων.) Θηλ. άνοστόλισσα Πελοπν.

'Εκ τοῦ επίθ. άνοστος καί τοῦ οὐσ. στολή. 'Ο τύπ. άνοστολόης δι' άνομ. 'Ιδ. ΦΚουκουλ. έν Λαογρ. 8 (1921/5) 255.

1) Κακόμορφος, ρακένδυτος: 'Ω τὸν άνοστόλη! 2) Βλάξ, μωρός: Αὐτός εἶναι άνοστόλης, καημένε! Γυναῖκα άνοστόλισσα έκαμε καί παιδιὰ άνοστόλικά.

άνοστούτσικος επίθ. πολλαχ.

'Εκ τοῦ επίθ. άνοστος καί τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούτσικος.

'Ο άηδής πως. Συνών. άνοστωτός.

άνοστόφαγο τό, ιδ. άνοστο - 1.

άνοστοφτειαγμένος επίθ. Λεξ. Δημητρ.

'Εκ τοῦ επιρρ. άνοστα καί τοῦ φτειαγμένος μετοχ. τοῦ ρ. φτεῖάνω.

1) 'Ο άηδῶς ἢ άκόμψως κατεσκευασμένος: 'Επιπλο άνοστοφτειαγμένο. 2) Μεταφ. ὁ στερούμενος χάριτος, ἐπὶ ανθρώπου. Συνών. ιδ. έν λ. άνοστος 2.

άνοστωτός επίθ. Πόντ. (Σάντ.)

'Εκ τοῦ επίθ. άνοστος καί τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ωτός.

'Ανοστούτσικος, ὁ ιδ.: 'Αμον άνοστωτός έν' (εἶναι κάπως κττ.)

άνότιστος επίθ. πολλαχ. άνότιστους ένιαχ. βορ. ιδιόμ. άνότιγος Λεξ. Δημητρ.

Τό μεταγν. επίθ. άνότιστος.

'Ο μὴ ύγρανθεῖς πολλαχ.: 'Ανότιστο παννὶ Πελοπν. (Γαργαλ.) Καπνὸς άνότιστος Θράκ. 'Αλάτι άνότιστο αὐτόθ. Μαλλὰ νοτισμένα κι άνότιστα αὐτόθ.

άνουθέτητος επίθ. άμάρτ. άνουθέτιστος Νάξ. ('Απύρανθ.)

Τό άρχ. επίθ. άνουθέτητος.

'Ο μὴ νουθετηθεῖς: 'Ανουθέτιστον τὸν έχουν άκόμα.

άνούνιστος επίθ. Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) άνούνιχτος Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) άνούνιγος Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Χαλδ.)

'Εκ τοῦ στερητ. ά- καί τοῦ επίθ. *νουνιστός <νουνίζω.

1) 'Ο μὴ σκεπτόμενος, άπερίσκεπτος ένθ' άν.: 'Ανούνιστος άνθρωπος Χαλδ. β) 'Ο γινόμενος άνευ σκέψεως, ένθ' άν.: 'Ανούνιχτα δουλείας εὐτάει (κάμνει) Τραπ. 2) 'Αμέριμνος Πόντ. (Κερασ. κ. ά.)

άνουσιάζω άμάρτ. 'νουσιάζω Θράκ. (Μυριόφ.)

'Εκ τοῦ επίθ. άνούσιος.

'Αποβάλλω τὴν καλὴν γεῦσιν, γίνομαι άηδής: Δὲ 'νούσιασε τό πετιμέζι.

άνούσιος επίθ. κοιν. καί Πόντ. (Χαλδ.) άνούσιους βόρ. ιδιόμ.

Τό μεσν. επίθ. άνούσιος.

1) 'Ο άηδής τὴν γεῦσιν, ἐπὶ έδεσμάτων κοιν. καί Πόντ. (Χαλδ.): Φαγεῖ άνούσιο. Σούππα άνούσια κοιν. Συνών. άνοστος 1, αντίθ. νόστιμος. 2) Μεταφ. άηδής, εὐτελής, ἐπὶ ανθρώπων καί λόγων πολλαχ.: Μὰ μὴ σοῦ λέει καί τίποτα; ὅλο κουβέντα άνούσια Κέρκ. Συνών. άνοστος β.

***άνούχιν** τό, άνούγ' Πόντ. (Κοτύωρ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. άνοῦχον.

Τό φυτὸν ἡδύοσμος. Συνών. δυόσμος.

άνοῦχον τό, Πόντ. (Κερασ.)

Τό μεσν. οὐσ. άνοῦχον.

'Ανοῦχιν, ὁ ιδ.

άνοχάδα ἡ, Πελοπν. ('Αρεόπ. Γέρμ. Λακων.)

'Εκ τοῦ άρχ. οὐσ. άνοχή καί τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (Ι).

Ρωγμή, ἐπὶ θύρας, παραθύρου, πατώματος ξυλίνου ένθ' άν.: 'Η πόρτα έχει άνοχάδα Λακων. 'Απ' τὴν άνοχάδα δαίνει άέρας 'Αρεόπ. Νὰ βουλλώσης τοῖς άνοχάδες τοῦ πανεθυριοῦ νὰ μὴ μπαῖνη άέρας Γέρμ. Συνών. άνασφαγή, άραμάδα, χαραμάδα.

άνόπι ἡ, Ρόδ.

'Εκ τοῦ επιρρ. άνω καί τοῦ οὐσ. ὄπι.

'Ο άνω φλοιὸς τοῦ ἄρτου. 'Αντίθ. κατόπι.

άνοψιά ἡ, άμάρτ. άνοψὰ Νάξ. ('Απύρανθ.)

'Εκ τοῦ επίθ. άνοψος. Πβ. καί άνοψία (τό μὴ βλέπειν) παρ' 'Ησυχ.

'Ωχροτής: Μιὰν άνοψὰ ποῦ τὴν έχει κ' εὐτός! Εἰδ' άνοψὰ τοῇ μούρης, σὰ λεμόνι κιτρινίζει. Συνών. χλομάδα.

***άνόψιαστος** επίθ. άνόψιαστος 'Ηπ. (Ζίτσ.) άόψιαστος 'Ηπ. (Ζαγόρ. κ. ά.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ἀνόψαστος < *ἀνόψαζω.

Ὁ μὴ ἔχων καλὴν ὄψιν, ζωηρὸν χρῶμα ἐνθ' ἄν. (α) Ἐπὶ ἀνθρώπου: Ἀόψιαστ' ῥ'ναῖκα Ζαγόρ. (β) Ἐπὶ ἄρτου: Ψωμί ἀνόψαστο Ζίτσ. Συνών. ἄνοψος.

ἄνοψος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἄνουψους Ἡπ. (Ζαγόρ. Κόνιτσ.) ἄοψος Χίος ἄνουψους Ἡπ. (Ζαγόρ. Χουλιαρ. κ. ἀ.) ἄγουψους Ἡπ. (Κόνιτσ. Πέραμ.) ἄναψους Μακεδ. (Βελβ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὖς. ὄψι.

*Ἀνόψιαστος (α), ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Πολὺ ἄνοψη 'ναι, θαρεῖ κάνεις πῶς εἶναι ἀρωσισμένη Ἀπύρανθ. Ἀοψο κορίτσι Χίος Πιδι ἄγουψου Κόνιτσ. Παρουσιάσκι ἄνουψους μπρουστά μου σήμωρα Ἡπ. Ἦταν σ'χαμιρὸς κι ἄνουψους αὐτόθι. Ἀνόψιαστος (β), ὁ ἰδ., Ἡπ. (Κόνιτσ.): Ψωμί ἄνουψου.

ἀνταγιάντιστος ἐπίθ. Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ. ἀδαγιάδιστος Κρήτ. Σέριφ. ἀδαγιάδιστος Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *νταγιάντιστος < νταγιάντιζω.

Ἀνυπόφορος ἐνθ' ἄν.: Ἀνταγιάντιστος καημὸς Λεξ. Πρω. Ἀνταγιάντιστα βάσανα Λεξ. Δημητρ. Οἱ πῆγά, ἀδαγιάδιστος γέν'κες! Λεῦκ.

ἀνταγναντιάζω ἀμάρτ. ἀδιγναδιάζω Ἀντίπαρ. Πάρ. (Λεῦκ. Παροικ. κ. ἀ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀντί καὶ τοῦ ρ. ἀγναντιάζω, παρ' ὁ καὶ γναδιάζω.

1) Βλέπω τινὰ ἀπέναντι, ἀντικρὺ ἐνθ' ἄν.: Σὲ ἀδεγνάδιασα Ἀντίπαρ. Τὸν ἀδιγνάδιασα τσαὶ τὸν εἶδα Παροικ. Συνών. ἀγναντιάζω 1. 2) Φθάνω, ἔρχομαι ἀπέναντί τινος Πάρ.: Ἄσμ.

Κι ὅτε ἀδιγναδιάσανε ἐβρὸς 'ς τὸν ἄγιο-Γεώργι, ἔλειωσ' ὁ νεὸς 'σὰν τὸ κερὶ κ' ἔσβησε 'σὰν λαμπάδα

ἀντακκιάζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *intaccare*.

Ἀρχίζω τι. Συνών. ἀντακκῶν-νω.

ἀντάκκιν τό, Κύπρ. ἀντάτδιν Κύπρ.

Ὑποχωρητικῶς ἐκ τοῦ ρ. ἀντακκιάζω ἢ ἀντακκῶν-νω.

Τμῆμα θεριζομένου ἀγροῦ, τὸ ὁποῖον καθορίζεται ὑπὸ τοῦ ἀρχιθεριστοῦ σχηματίζοντος διὰ τοῦ δρεπάνου στενὴν καὶ εὐθεῖαν δίοδον, ἢ τμῆμα ἀμπελῶνος μέλλοντος νὰ κλαδευθῇ ἢ νὰ τρυγηθῇ: Ἐβγαλαν ἕναν ἀντάτδιν (ἐθέρισαν κτλ.) || Φρ. Μὲν τὸν κιάν-νης ἀντάτδιν (μὴ τὸν στενοχωρῆς). || Παροιμ.

Γούμενος καθούμενος μετὰ ἀντάτδιν κόβκει

(ὁ μακρὰν τῶν πραγμάτων εὐρισκόμενος δὲν ἔχει ὀρθὴν ἀντίληψιν τῆς πραγματικότητος καὶ τῶν δυσκολιῶν αὐτῆς). Συνών. ἔργο, λαμνί.

ἀντακκούδιν τό, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὖς. ἀντάκκιν καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -οῦδιν.

Μικρὸν ἀντάκκιν, ὁ ἰδ.

ἀντακκῶν-νω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *intaccare*.

Ἀρχίζω τι, καταπιάνομαι μὲ κατ' ἑαυτὸν: Ἀντακκῶν-νουσιν εἰς τὸ θέρος τοῦ κλιθαροῦ (κριθῆς). Ἀντάκκωσα 'ς τὴν δουλειάν ἢ τὴν δουλειάν. Ἀντάκκωσες νὰ σπέρνης; Ἐν-ν' ἀντακκῶσῃ κ' εἰς τὸ φαεῖν. Ἀντάκκωσα νὰ κουβαλῶ πέτρες.

Ἀντακκῶσαν νὰ συνάουν ἐλαιές. Ἀντάκκωσέν τον 'ς τὸ ξύλον (συνών. φρ. τὸν ἄρχισε 'ς τὸ ξύλο). Μόλις ἀντακκῶσαμε, νὰ σου ἤρτεν τῶαί 'τῶεῖνος.

***ἀντάλλαγα** ἐπίρρ. ἀλλάνταβα Στερελλ. (Αἰτωλ. Κλών.) ἀλαφάνταλλα Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀντάλλαγος.

Ἄνευ τάξεως, ἄνευ προσοχῆς: Ὁ,τ' κι ἂν κάτ'ς, τοὺν κάτ'ς ἀλαφάνταλλα. Μὴν παίρ'ς ἀλαφάνταλλα τοὺν πιδι 'ς τὰ χέρια σ', θὰ τοὺν σκουτώγης. Μὴν πααί'ς ἀλλάνταβα αὐτοῦ π' πιρπατεῖς, θὰ πιδικλουθῆς κι θὰ πέγης! Ἀλαφάνταλλα πιρπατεῖς, καημένι, κόντιψις νὰ μὴ ξιθ'χιάγης! Νὰ τρώς μὴ τοὺν τρώπον σ', ὅχ' ἀλαφάνταλλα (μὴ τοὺν τρώπον σ'—εὐσχήμως).

ἀνταλλαγή ἡ, λόγ. σύνηθ. ἀνταλλαῖ Παξ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ. ἀδαλλαῖ Πελοπν. (Λακων.)

Τὸ μεσν. οὖς. ἀνταλλαγή.

Τὸ νὰ ἀνταλλάσῃ τίς τι ἐνθ' ἄν.: Κάνομε ἀνταλλαγή τὸ δεῖνα πρᾶμα μὲ τὸ δεῖνα σύνηθ. Νὰ κάωμου, ἂν θέλγης, ἀνταλλαῖ τὸ' ἐλαιές Παξ. Κάνομε ἀνταλλαῖ τὸ' γίδις Αἰτωλ.

***ἀνταλλαγιὰ** ἡ, ἀδαλλαβιὰ Θεσσ. (Πορταρ.) ἀναφραδαλλιὰ Θεσσ. (Νευρόπ.) Πελοπν. (Βούρβουρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀντάλλαγος.

1) Τὸ ἀπροσδόκητον Θεσσ. (Νευρόπ.) 2) Ράπισμα αἰφνίδιον Πελοπν. (Βούρβουρ.) 3) Δυστροπία Θεσσ. (Πορταρ.)

***ἀνταλλαγιάζω**, ἀλαφανταλλιάζω Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀντάλλαγος ἢ τοῦ οὖς. *ἀνταλλαγιὰ. Καθίσταμαι ἐπιπόλαιος: Ἀλαφαντάλλιας καὶ σὺ τώρᾳ! Εἶνι ἀλαφανταλλιασμένον πιδι τώρᾳ κι καμπούσουν κιρό!

ἀντάλλαγμα τό, Πόντ. (Κερασ.) ἀντάλλαγμα Πόντ. (Κερασ.) ἀδίλλαγμα Πελοπν. (Λακων.)

Τὸ ἀρχ. οὖς. ἀντάλλαγμα. Ἐν τῷ τύπ. ἀδίλλαγμα ἔγινε ὑποκατάστασις τῆς προθ.

1) Τὸ πρὸς ἀνταλλαγὴν διδόμενον Πόντ. (Κερασ.)

2) Ἐξουθένωμα, κάθαρμα (ἢ σημ. ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν ἐξωτικῶν ἀνταλλασόμενα παιδία εἶναι καχεκτικά ὡς πιστεύεται. Πβ. *ἀνταλλαχτό) Πελοπν. (Λακων.): Βρὲ ἀδίλλαγμα!

ἀνταλλάγμιν τό, ἀμάρτ. ἀνιλλάγμιν Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. ἀντάλλαγμα. Διὰ τὸ ἀνιλλάγμιν ἰδ. ἀντάλλαγμα.

Πρᾶγμα ἀποβαλὸν τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ὄψιν: Ἀνιλλάγμιν ἐγένονμουν (ἐγενόμην ἐλεεινὸς ἐκ τινος νοσήματος).

αντάλλαγος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀντάλλαβος Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ.) ἀδάλλαβος Θεσσ. (Ζαγορ. Πορταρ.) ἀλλάνταβος Ἡπ. (Πωγών. κ. ἀ.) ἀλλάνταβος Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ. Κλών.) ἀναφάνταλλος Πελοπν. (Βούρβουρ.) Σκιάθ. ἀλαφάνταλλος Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἴλάνταβος Στερελλ. (Κλών.) ἴλантаβος Πελοπν. (Γορτυν. Κερπιν.)

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀντάλλαγος. Πβ. Σουῖδ. *αντάλλαγον καλοῦσι τὸν ἀντὶ ἐτέρου ἡλλαγμένον, οὐχὶ ἀνταλλον.

1) Ὁ ἔχων οἰονδήποτε σωματικὸν ἐλάττωμα Ἡπ.

2) Ἀνισόρροπος Πελοπν. (Γορτυν. Κερπιν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ.): Ἀφαρπάζονται αὐτεῖν, τό 'χ' τοὺν σόι τ'ς, ἐν' ἀλαφάνταλλ' ἀθρῶπ' Αἰτωλ. Ἀχ, ἀλαφάνταλλι ἀνθρουπι, δὲν πὰ νὰ χαθῆς! αὐτόθι. Εἶνι ἀντάλλαβος ἀθρουπους! αὐτόθι. Αὐτὸς εἶναι ἴλантаβος Γορτυν. Κερπιν. Συνών. παλαβός.

β) Δύστροπος, πείσμων Θεσσ. (Πορταρ.) 3) Ἀπρόσεκτος, ἄτακτος Ἡπ. (Πωγών.) Θεσσ. (Ζαγορ.) Πελοπν. (Βούρβουρ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ. Κλών.): Εἶναι νὰ ἀναφάνταλλη, νὰ σαλαιδῇ Βούρβουρ. Ἀλαφάνταλλος ἀνθρουπους,